

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind accesul străinilor la studii și activități de cercetare și inovare în Republica Moldova

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind accesul străinilor la studii și activități de cercetare și inovare în Republica Moldova a fost elaborat de Ministerul Educației și Cercetării în calitate de autoritate publică centrală responsabilă de asigurarea accesului cetățenilor străini la studii și activități de cercetare și inovare.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul a fost elaborat în temeiul art. 150 din Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634), cu modificările ulterioare și al art. 112 din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 58–66, art. 131), cu modificările ulterioare. Totodată, la elaborarea Regulamentului au fost analizate prevederile promovate prin Legea 200/2025 privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, precum și ale proiectului Legii privind admisă, șederea și supravegherea străinilor pe teritoriul Republicii Moldova, pentru a sincroniza proiectele normative în domeniu, planificate pentru elaborare și promovare, în contextul armonizării legislației.

Elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind accesul străinilor la studii și activități de cercetare și inovare în Republica Moldova este prevăzută în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, (PNA) pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, cu modificările introduse prin Hotărârea Guvernului nr. 818/2025, acțiunea normativă nr. 17 din Capitolul 26 Educație și Cultură, Cluster 3 Competitivitate și creștere incluzivă, având termen de realizare – martie 2026.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Actualmente, reglementările privind accesul străinilor la studii și activități de cercetare și inovare sunt depășite, fiind prevăzute episodic în diverse acte normative: Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV/2004, Hotărârea Guvernului nr. 504/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la studiile străinilor în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, precum și în acte normative secundare ale MEC.

În procesul de screening al legislației europene, instituțiile cu competențe în domeniul reglementării migrației au identificat lacune, suprapuneri și neconcordanțe la nivel normativ.

În acest context, Ministerul Afacerilor Interne a elaborat și promovat Legea nr. 200/2025 privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, precum și proiectul Legii privind admisă, șederea și supravegherea străinilor pe teritoriul Republicii Moldova, care stabilesc un nou cadru juridic general în domeniul migrației.

Prezentul proiect de hotărâre de guvern reprezintă o măsură normativă necesară pentru alinierea legislației naționale la standardele Uniunii Europene (UE), în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană.

Proiectul urmărește reglementarea accesului străinilor la studii și activități de cercetare și inovare în Republica Moldova. În acest sens, se propune crearea unui cadru normativ unitar care să stabilească condițiile și procedurile de admitere, școlarizare și organizare a procesului educațional și al activităților de cercetare și inovare. Acest cadru va fi aplicabil cetățenilor Uniunii Europene, Spațiului Economic European și Confederației Elvețiene, țărilor terțe (non-UE), refugiaților și persoanelor care beneficiază de o formă de protecție internațională.

În același timp, lipsa unui mecanism coerent și armonizat diminuează atractivitatea Republicii Moldova pentru studenți și cercetători internaționali. Prin instituirea unui cadru clar și predictibil, țara se va putea alinia la bunele practici europene și își va consolida poziția ca spațiu competitiv în domeniul educației și cercetării.

Regulamentul va contribui la crearea unui mediu modern, sigur și flexibil, favorabil integrării și atragerii competențelor internaționale, consolidând poziția Republicii Moldova în rețeaua academică și de cercetare globală.

Prin această inițiativă, Republica Moldova își reafirmă angajamentul de a construi un sistem educațional și de cercetare compatibil cu standardele europene, capabil să valorifice potențialul internațional și să contribuie la dezvoltarea durabilă a țării.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul noului Regulament introduce o serie de elemente de noutate conceptuale, instituționale și procedurale, după cum urmează:

Extinderea domeniului de reglementare: Dacă HG nr. 504/2017 vizează exclusiv admiterea străinilor la studii, noul regulament extinde domeniul de aplicare și include explicit accesul străinilor la activități de cercetare și inovare, precum și participarea cercetătorilor străini în instituții de cercetare și inovare din Republica Moldova.

Alinierea la noul cadru legislativ în domeniul migrației; Proiectul noului regulament este corelat cu Legea nr. 200/2025 privind libera circulație și ședere a cetățenilor UE și cu proiectul Legii privind admisă, șederea și supravegherea străinilor, care stabilesc noul cadru general în domeniul migrației. Spre deosebire de HG nr. 504/2017, proiectul actual prevede armonizarea progresivă cu Directiva (UE) 2016/801 privind intrarea și șederea resortisanților țărilor terțe în scop de studii și cercetare și inovare.

Clarificarea și diversificarea categoriilor de beneficiari: Dacă vechiul regulament se referea generic la „străini”, care veneau în RM în scop de studii, noul proiect introduce și diferențiază clar categoriile: elevi străini, studenți străini, cercetători străini, cetățeni ai UE și membrii de familie ai acestora.

Noul proiect introduce și diferențiază clar categoriile străinilor: (I) străini care dețin cetățenia unui stat membru al Uniunii Europene, al Spațiului Economic European sau al Confederației Elvețiene, (II) străini, cetățeni ai statelor terțe (non-UE) și (III) străini, care solicită sau au dobândit o formă de protecție în Republica Moldova sau apatrizii a căror ședere pe teritoriul Republicii Moldova este oficial recunoscută conform legii.

Proceduri transparente și predictibile: Proiectul detaliază etapele de acces la studii și cercetare, stabilește condiții clare privind documentele, termenele și obligațiile părților, consolidează transparența și previzibilitatea procedurilor pentru străini.

Includerea Domeniului de cercetare și inovare, de asemenea este o noutate, Regulamentul stipulând condiții de realizare a activităților de cercetare și inovare în conformitate cu prevederile Directivei (UE) 2016/801 privind intrarea și șederea resortisanților țărilor terțe în scop de studii și cercetare și inovare.

Prin aceste elemente, noul Regulament va contribui la reducerea interpretărilor neuniforme și a practicilor divergente, asigurând un cadru normativ coerent și modern.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea noului regulament va avea un impact pozitiv asupra sectorului public prin clarificarea competențelor autorităților implicate și eficientizarea cooperării interinstituționale în domeniul educației, cercetării și migrației. Regulamentul va standardiza procedurile administrative aplicate de instituțiile publice, reducând riscul interpretărilor neuniforme. De asemenea, acesta va contribui la consolidarea capacității administrative a instituțiilor publice

de educație și cercetare și la alinierea cadrului normativ național la standardele Uniunii Europene, fără a genera cheltuieli bugetare suplimentare.

Adoptarea proiectului de Hotărâre de Guvern va avea efecte funcționale asupra instituțiilor implicate în gestiunea accesului cetățenilor străini la studii și activități de cercetare și inovare. Implementarea actului normative va conduce la:

Consolidarea cadrului instituțional și clarificarea competențelor pentru autoritățile publice implicate: Ministerul Educației și Cercetării; instituțiile de învățământ superior și de cercetare publice; autoritățile competente în domeniul migrației.

Această delimitare clară va conduce la o mai bună coordonare interinstituțională, reducerea suprapunerilor de competențe și la eficientizarea proceselor administrative existente.

Adaptarea capacităților administrative ale instituțiilor publice:

Instituțiile publice din domeniul educației și cercetării își vor adapta procedurile interne, inclusiv: actualizarea regulamentelor interne; instruirea personalului responsabil de relația cu studenții și cercetătorii străini; ajustarea mecanismelor de raportare și monitorizare.

Creșterea atractivității instituțiilor publice de educație și cercetare. Prin stabilirea unui cadru normativ clar și previzibil, regulamentul va contribui la:

- creșterea capacității instituțiilor publice de a atrage studenți și cercetători străini;
- internaționalizarea sistemului de educație și cercetare;
- consolidarea rolului instituțiilor publice în rețele academice și științifice internaționale.

Această evoluție va avea un impact pozitiv pe termen mediu și lung asupra calității și competitivității sectorului public.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul nu necesită cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat. Aprobarea unui cadru normativ clar pentru atragerea studenților și cercetătorilor străini va spori competitivitatea internațională a instituțiilor de învățământ și cercetare din Republica Moldova și va contribui la creșterea resurselor financiare ale acestora, în contextul competiției globale tot mai accentuate pentru atragerea studenților internaționali.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Noul regulament va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat prin crearea unui cadru normativ clar și previzibil pentru instituțiile private de învățământ și de cercetare implicate în admiterea și colaborarea cu studenți și cercetători străini. Acesta va facilita atragerea de resurse umane calificate din afara țării și va stimula internaționalizarea serviciilor educaționale și de cercetare. Totodată, regulamentul va contribui la dezvoltarea parteneriatelor dintre mediul academic și sectorul privat, inclusiv în cadrul proiectelor de cercetare și inovare. Implementarea regulamentului nu va genera costuri suplimentare pentru sectorul privat.

Principalele efecte asupra sectorului privat:

- crearea unui cadru normativ clar și previzibil – instituțiile private de învățământ și cercetare vor beneficia de proceduri transparente și uniforme în relația cu studenții și cercetătorii străini;
- facilitarea atragerii resurselor umane calificate și stimularea internaționalizării – noul regulament va sprijini diversificarea și creșterea calității serviciilor educaționale și de cercetare oferite de sectorul privat;
- dezvoltarea parteneriatelor cu mediul academic – va fi consolidată cooperarea dintre instituțiile private și cele publice, în special în proiectele de cercetare și inovare, contribuind la integrarea Republicii Moldova în rețele academice și științifice internaționale.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

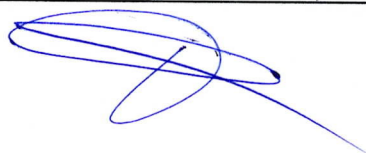
Impactul social al noului regulament se va manifesta prin:

- facilitarea accesului studenților și cercetătorilor străini la sistemul educațional și de cercetare;
- promovarea diversității culturale și a dialogului intercultural;
- creșterea calității mediului academic și științific prin schimb de cunoștințe și bune practici internaționale;

consolidarea imaginii Republicii Moldova ca stat deschis și atractiv pentru educație și cercetare.

<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea competențelor interculturale ale studenților și cadrelor didactice; - consolidarea cooperării academice și științifice internaționale; - sporirea atractivității instituțiilor de învățământ pentru parteneriate și proiecte internaționale. - Impactul social negativ nu este anticipat.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Aprobarea Hotărârii de Guvern va necesita elaborarea și ajustarea actelor normative subsecvente, revizuirea cadrului normativ conex și corelarea procedurilor administrative cu prevederile Directivei (UE) 2016/801. Totodată, va fi necesară actualizarea regulamentelor interne ale instituțiilor de învățământ și organizațiilor din domeniile cercetării și inovării și monitorizarea continuă a procesului de armonizare cu acquis-ul Uniunii Europene.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Implementarea efectivă a legislației UE necesită nu doar transpunerea prevederilor relevante, ci și instituirea unui cadru normativ intern funcțional, capabil să asigure aplicarea unitară și coerentă a acestora. În acest sens, proiectul de hotărâre de guvern prevede măsuri de ordin instituțional și procedural, care să asigure aplicarea eficientă a legislației europene, precum și un cadru operațional național pentru a produce efecte juridice concrete, inclusiv instituirea unui cadru juridic unitar și coerent pentru accesul străinilor la studii și cercetare, aplicabil instituțiilor de învățământ și de cercetare, publice și private.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Potrivit prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe site-ul oficial al Cancelariei de Stat a fost plasat anunțul privind inițierea elaborării proiectului de hotărâre a Guvernului https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15957 . Proiectul a fost supus avizării de către ministerele Afacerilor Interne, Apărării, Afacerilor Externe, Muncii și Protecției Sociale, Sănătății, Culturii, Energiei și supus consultării publice, conform cerințelor cadrului normativ menționat supra.
7. Concluziile expertizelor
În temeiul art. 34 din Legea nr. 100/2017, proiectul a fost supus expertizei anticorupție și expertizei juridice. Urmare a expertizei Ministerului Justiției (avizul nr. 04/1-3891 din 08.04.2026, Ministerul Educației și Cercetării a acceptat majoritatea obiecțiilor și propunerilor formulate. Acestea au vizat revizuirea unor norme în sensul uniformizării terminologiei pentru a asigura claritate și coerență în reglementare. Urmare a expertizei anticorupție (avizul nr. 06/2/6200 din 03.04.2026) Centrul Național Anticorupție a emis Raportul nr. EHG26/11336 din 03.04.2026. Recomandările expuse în Raport au fost luate în considerare la definitivarea textului Hotărârii de Guvern.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul se încorporează în cadrul normativ în vigoare și va necesita modificarea de acte normative subsecvente.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea prevederilor prezentei hotărâri va fi realizată de către autoritățile publice centrale cu competențe în domeniu, instituțiile de învățământ și de cercetare, publice și private.

Ministru

Dan PERCIUN